

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 319/04-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Juraja Babjaka vo veci sťažnosti Ing. A. M., bytom P., zastúpeného advokátkou JUDr. O. K., Advokátska kancelária K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 373/95 na neverejnom zasadnutí 23. februára 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 373/95 p o r u š i l základné právo Ing. A. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 373/95 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. A. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 35 000 Sk (slovom tridsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Ing. A. M. v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. O. K., Advokátska kancelária K., č. ..., vedený v Slovenskej sporiteľni, a. s., pobočke Košice, do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Ing. A. M. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 319/04-12 z 21. októbra 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť z 2. septembra 2004 Ing. A. M., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. O. K., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 373/95.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že 30. augusta 1995 podal na okresnom súde žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode. Jeho manželstvo bolo rozvedené právoplatným rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 30/92-35 z 3. septembra 1992. Rozvodom bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zaniklo, ale

k vzájomnej dohode o jeho vyporiadaní s bývalou manželkou sťažovateľa H. M., B.(ďalej len „odporkyňa“) nedošlo.

Podľa sťažovateľa bolo vo veci trikrát nariadené znalecké dokazovanie (v roku 1997 ohľadne rodinného domu v Prešove, v roku 1998 ohľadne záhrady a záhradnej chaty v Bratislave – Devínskej Novej Vsi a v roku 2000 ohľadne hnutelných vecí).

Sťažovateľ namieta, že od začatia konania (30. augusta 1995) do podania ústavnej sťažnosti postupuje okresný súd v predmetnej veci so zbytočnými priet'ahmi a celková doba prerokovávaní tejto veci je neprimeraná. Po uplynutí približne 9 rokov od podania žaloby sa preto obrátil (22. marca 2004) na predsedníčku okresného súdu so sťažnosťou na priet'ahy podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov. Predsedníčka okresného súdu však vo svojej odpovedi (list sp. zn. Spr. 2043/04 z 29. marca 2004) sťažnosť kvalifikovala ako nedôvodnú argumentujúc zložitost'ou veci, pričom podľa nej zákonná sudkyňa vo veci riadne koná. Sťažovateľ so závermi predsedníčky okresného súdu nesúhlasí a domnieva sa, že jeho základné práva boli porušené: „... *neefektívnou činnost'ou súdu, napr. postupným objednávaním znaleckých posudkov, neskorým objednávaním odstránenia chýb v nich, pojednávaniach v priemere raz ročne a odd'alo vanie rozhodnutia zo strany súdu.*“

Na základe uvedených tvrdení sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava IV v konaní pod sp. zn. 5 C 373/95 porušil základné právo Ing. A. M., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ing. A. M. priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 100.000.- Sk (Slovom: Jednototisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. *Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť Ing. A. M. trovy právneho zastúpenia vo výške 9.340.- Sk Slovom: Deväťtisícristoštyridsať slovenských korún na bankový účet advokátky JUDr. O. K. č. účtu ..., vedený v Slovenskej sporiteľni a. s. Košice do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*“

Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil okrem iného tým, že podľa jeho názoru: „... doba 9 rokov, ktorá uplynula od podania žaloby a ktorá nepostačovala súdu na to, aby v tejto veci do dnešného dňa právoplatne rozhodol, je ničím neospravedliteľná a sama osebe je významným zásahom do základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov. 9 rokov žijem v pretrvávajúcom stave neistoty, nemám istotu či vysporiadanie BSM sa skončí ďalší rok alebo sa ďalej bude ťahať niekoľko rokov...“

Právna zástupkyňa sťažovateľa ústavnému súdu na základe jeho výzvy listom z 8. decembra 2004 oznámila, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k predmetnej veci listom č. Spr 3585/04 zo 14. januára 2005 vyjadrila aj predsedníčka okresného súdu. Vo svojom vyjadrení predsedníčka okresného súdu podala prehľad uskutočnených procesných úkonov v predmetnej veci a v jeho závere uviedla: „(...) Z uvedenej faktografie možno konštatovať, že sporadicky jednotlivé časové úseky medzi úkonmi sudcu sú väčšie, ako by sa vyžadovalo, nie sú však v takej miere a rozsahu, aby mohli byť kvalifikované ako zbytočné prieťahy v konaní. Pre objektívne posúdenie tohto tvrdenia si dovoľujem uviesť, že na tunajšom súde už niekoľko rokov pretrváva nedostatok sudcov, fluktuácia, vysoká práceneschopnosť, ktoré skutočnosti priamo ovplyvňujú dĺžku konania, resp. časové úseky medzi jednotlivými úkonmi sudcov. Zároveň Vás žiadam zvážiť aj skutočnosť, že vo veci konajúca sudkyňa je vo funkcii podpredsedníčky súdu a najmä v ostatných troch rokoch sa podieľala na plnení a realizácii mimoriadnych úloh súvisiacich so zavádzaním súdneho manažmentu ako pilotného súdu na Okresnom súde Bratislava IV.

S poukazom na vyššie uvedené navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby ústavnú sťažnosť navrhovateľa vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.

Zároveň Vám oznamujem, že netrváme na ústnom pojednávaní podanej ústavnej sťažnosti.(...)“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu bol 30. augusta 1995 doručený návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov proti odporkyni.

Úpravou z 18. septembra 1995 nechal vo veci konajúci sudca zaslať podaný návrh odporkyni, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadrila. Dňa 9. októbra 1995 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu odporkyne zo 7. októbra 1995, v ktorom požiadal okresný súd „o odklad podania vyjadrenia k predmetnej žalobe do 10. novembra 1995“.

Úpravou z 12. októbra 1995 nechal vo veci konajúci sudca opätovne vyzvať právneho zástupcu odporkyne, aby okresnému súdu v lehote 15 dní predložil písomné vyjadrenie k podanému návrhu. Dňa 13. novembra 1995 bolo okresnému súdu doručené stanovisko odporkyne a jej právneho zástupcu k podanému návrhu.

Pokynom z 29. januára 1996 vo veci konajúci sudca nariadil termín pojednávania v predmetnej veci na 24. apríl 1996 a súčasne nechal vykonať viacero úkonov súvisiacich s prípravou pojednávania. Pojednávanie konané 24. apríla 1996 okresný súd odročil na 8. júl 1996 s tým, že uložil viacero povinností účastníkom konania. Právny zástupca odporkyne a sťažovateľ podklady vyžiadané na pojednávaní konanom 24. apríla 1996 predložili okresnému súdu koncom mesiaca máj 1996.

Pojednávanie konané 8. júla 1996 bolo uznesením okresného súdu odročené na 16. október 1996 s tým, že účastníci konania do 30. septembra 1996 predložia okresnému súdu identifikáciu jednotlivých hnutelných vecí, ako aj zoznam ďalších hnutelných vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Odporkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu požadované podklady okresnému súdu doručila 26. septembra 1996 a sťažovateľ 30. septembra 1996 okresnému súdu doručil svoje „*pripomienky k zoznamu hnutelných vecí*“.

Pojednávanie konané 16. októbra 1996 bolo okresným súdom odročené na neurčito za účelom nariadenia vykonania znaleckého dokazovania na hnutelné a nehnuteľné veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a súčasne bola sťažovateľovi uložená povinnosť predložiť do 15 dní pripomienky k zoznamu „*beletrie*“ predloženého odporkyňou.

Listom z 20. marca 1997 opätovne požiadal sťažovateľ okresný súd o vypočutie svedka (jeho matky H. M.) prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Prešov.

Uznesením č. k. 5 C 373/95-79 z 2. októbra 1997, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. októbra 1997, ustanovil okresný súd v predmetnej veci znalca Ing. M. V. z odboru oceňovania nehnuteľností.

Listom zo 17. októbra 1997 požiadal sťažovateľ okresný súd o zaslanie poštovej poukážky na uhradenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 5. novembra 1997 zaslať spis v predmetnej veci znalcovi Ing. M. V. a súčasne zaslať sťažovateľovi poštovú poukážku.

Podľa priložených záznamov o zložení odporkyňa zaplatila preddavok na trovy znaleckého dokazovania 13. novembra 1997 a sťažovateľ 23. decembra 1997.

Dňa 19. januára 1998 vo veci konajúci sudca nechal pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty urgovať znalca Ing. M. V., aby predložil znalecký posudok. Znalec Ing. M. V. znalecký posudok č. 034/1998 predložil okresnému súdu v prílohe svojho listu z 15. februára 1998, v ktorom súčasne vyčíslil aj trovy znaleckého dokazovania.

Okresný súd na základe pokynu z 24. februára 1998 vyzval sťažovateľa aj právneho zástupcu odporkyne, aby sa v lehote 15 dní vyjadrili k podanému znaleckému posudku č. 034/1998. Odporkyňa sa k podanému znaleckému posudku vyjadrila prostredníctvom svojho právneho zástupcu listom zo 14. marca 1998 a sťažovateľ listom z 18. marca 1998, v ktorom okresný súd upozornil „na niekoľko nezrovnalostí znaleckého posudku“ .

Uznesením č. k. 5 C 373/95-106 z 8. júna 1996 ustanovil okresný súd v predmetnom konaní znalca z odboru nehnuteľností Ing. M. Č., CSc., za účelom vypracovania znaleckého posudku v lehote 30 dní. Preddavok na trovy znaleckého dokazovania boli zaplatené sťažovateľom aj odporkyňou 20. júla 1998. Okresný súd na základe pokynu z 11. augusta 1998 zaslal spis v predmetnej veci súdnemu znalcovi Ing. M. Č., CSc., na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 29. septembra 1998 okresný súd urgoval Poštu Bratislava I, aby vrátila doručky od znalca Ing. M. Č.. Podaním doručeným okresnému súdu 14. októbra 1998 Pošta Bratislava I okresnému súdu oznámila, že „zásielka nedošla na miesto určenia“ .

Podaním z 12. októbra 1998 sa na okresný súd obrátil znalec Ing. M. V., ktorý urgoval vyplatenie svojich trov spojených s vykonávaním znaleckého dokazovania.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom zo 16. novembra 1998 urgovať ustanoveného znalca Ing. M. Č., CSc., aby predložil znalecký posudok najneskôr do 20 dní. Znalecký posudok Ing. M. Č., CSc., č. 25/98 bol okresnému súdu spolu s faktúrou č. 48/98 doručený 5. januára 1999.

Pokynom z 3. marca 1999 nechal vo veci konajúci sudca zaslať znalecký posudok č. 25/98 účastníkom konania, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadrili.

Právny zástupca odporkyne okresnému súdu podaním z 29. marca 1999 oznámil, že nemajú pripomienky k vypracovanému znaleckému posudku. Podaním z 29. marca 1999 sa k zaslanému znaleckému posudku č. 25/98 vyjadril sťažovateľ.

Uznesením č. k. 5 C 373/95-119 z 20. januára 2000 okresný súd ustanovil v predmetnom konaní Ing. E. T. za znalca z odboru oceňovania bytového zariadenia za účelom vykonania znaleckého dokazovania. Pokynom zo 16. februára 2000 nechal vo veci konajúci sudca doručiť spis v predmetnej veci znalcovi Ing. E. T.

Zo záznamov o zložení nachádzajúcich sa v predmetnom spise vyplýva, že tak odporkyňa, ako aj sťažovateľ vo februári 2000 zložili na účet okresného súdu preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

V prílohe svojho listu z 20. marca 2000, v ktorom znalec Ing. E. T. vyúčtoval trovy znaleckého dokazovania, bol okresnému súdu predložený vypracovaný znalecký posudok č. 2/2000.

Dňa 23. marca 2000 dal konajúci sudca pokyn kancelárii na zaslanie znaleckého posudku č. 2/2000 účastníkom konania spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 10 dní.

Sťažovateľ listom z 18. mája 2000 okresnému súdu zaslal svoje vyjadrenie k predloženému znaleckému posudku č. 2/2000.

Vo veci konajúci sudca pokynom zo 14. júna 2000 nariadil na 11. september 2000 v predmetnej veci pojednávanie a nechal naň predvolať účastníkov konania, ako aj právneho zástupcu odporkyne, ktorému sa predvolanie nepodarilo doručiť.

Podľa úradného záznamu z 8. septembra 2000 sa na okresný súd za účelom nahliadnutia do spisu dostavil právny zástupca odporkyne.

Podaním z 11. septembra 2000 požiadal sťažovateľ okresný súd o súhlas, aby sa na pojednávaní ako jeho právny poradca mohol zúčastniť JUDr. L. S.

Pojednávanie konané 11. septembra 2000 bolo okresným súdom odročené na 23. október 2000 s tým, že v predmetnej veci bude vypočutá matka sťažovateľa H. M., a účastníkov konania zároveň zaviazal povinnosťou predložiť na odročenom pojednávaní doklad týkajúci sa ich osobného motorového vozidla.

Okresný súd 23. októbra 2000 po vypočutí svedkyne H. M., ako i účastníkov konania pojednávanie v predmetnej veci odročil na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru motorových vozidiel.

Uznesením č. k. 5 C 373/95-160 zo 7. novembra 2000 okresný súd v predmetnej veci ustanovil znalca z odboru odhad hodnoty cestných vozidiel Ing. J. K. na vypracovanie znaleckého posudku v lehote 30 dní.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 11. decembra 2000 vo veci konajúci sudca nechal urgovať vrátenie doručky od sťažovateľa.

Podľa priloženého záznamu o zložení sťažovateľ 4. decembra 2000 uhradil na účet okresného súdu preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 8. januára 2000 bol spisový materiál v predmetnej veci doručený znalcovi Ing. J. K.. Znalec Ing. J. K. v prílohe svojho podania zo 7. marca 2001 doručil okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok č. 2423-173/2000 spolu s faktúrou č. 173/2000, ktorou vyúčtoval trovy znaleckého dokazovania. Pokynom zo 7. marca 2001 nechal vo veci konajúci sudca zaslať znalecký posudok č. 2423-173/2000 účastníkom konania, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadrili.

Sťažovateľ sa k podanému znaleckému posudku vyjadril listom z 3. apríla 2001. Okresný súd následne nechal na základe pokynu z 19. apríla 2001 doručiť stanovisko sťažovateľa právnenému zástupcovi odporkyne, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril. Právny zástupca odporkyne sa k stanovisku sťažovateľa z 3. apríla 2001 vyjadril listom z 21. mája 2001.

Vo veci konajúci sudca pokynom zo 6. júla 2001 nariadil na 31. október 2001 v predmetnej veci pojednávanie a nechal naň predvolať účastníkov konania.

Na základe pokynu z 20. septembra 2001 bol v predmetnej veci zrušený nariadený termín pojednávania a súčasne okresný súd preložil pojednávanie v predmetnej veci na 5. december 2001.

Podľa úradného záznamu spísaného 3. decembra 2001 sa na okresný súd dostavil právny zástupca odporkyne za účelom nahliadnutia do spisu.

Okresný súd pojednávanie v predmetnej veci konané 5. decembra 2001 po vypočutí účastníkov konania, ako aj právneho zástupcu žalovanej odročil na neurčito, s tým že znalcovi Ing. M. V. zašle znalecký posudok na opravu, a právnenému zástupcovi odporkyne uložil povinnosť najneskoršie do 3 dní urobiť súdu odpis rozhodnutia Mestského národného výboru v Prešove.

Požadované podklady právny zástupca odporkyne okresnému súdu predložil v prílohe svojho listu zo 7. decembra 2001, ktorým mu zároveň oznámil, že zložil na účet súdu zálohu ako preddavok trov znaleckého dokazovania.

Listom z 19. marca 2002 okresný súd požiadal znalca Ing. M. V. o opravu ním vypracovaného znaleckého posudku č. 034/1998.

Podľa úradného záznamu spísaného na okresnom súde 22. apríla 2002 sa dostavil na okresný súd právny zástupca odporkyne, ktorý oznámil, že znalec Ing. M. V. zmenil adresu

bydliska a v súčasnosti „*pracuje na Správe finančnej kontroly*“, pričom súčasne okresnému súdu predložil telefonický kontakt na znalca. Dožiadaním z 20. mája 2002 požiadal právny zástupca žalovanej okresný súd, aby znalec Ing. M. V. „*na vlastné náklady prepracoval znalecký posudok v chybných jeho častiach, aby sa mohol proces čím skôr uzavrieť*“.

Pokynom z 30. mája 2002 nechal vo veci konajúci sudca zaslať na novú adresu znalca Ing. M. V. výzvu na opravu znaleckého posudku spolu so spisom v predmetnej veci. Znalec Ing. M. V. v prílohe svojho listu z 11. októbra 2002 doručil okresnému súdu dodatok k znaleckému posudku č. 034/1998 a súčasne v ňom vyčíslil trovy znaleckého dokazovania.

Pokynom z 18. februára 2003 nechal vo veci konajúci sudca doručiť dodatok k znaleckému posudku č. 034/1998 účastníkom konania, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadrili. Podaním z 24. marca 2003 sa k vypracovanému dodatku znaleckého posudku č. 034/1998 vyjadril právny zástupca odporkyne, ktorý ho označil za nekvalifikovaný, a sťažovateľ sa k nemu vyjadril listom z 26. marca 2003.

Vo veci konajúci sudca pokynom z 18. júna 2003 nariadil v predmetnej veci termín pojednávania na 22. október 2003 a nechal naň predvolať účastníkov konania.

Pojednávanie konané 22. októbra 2003 okresný súd odročil na 4. február 2004, s tým že žalovanej boli uložené viaceré povinnosti.

Uzneseniami č. k. 5 C 373/95-249, č. k. 5 C 373/95-252, č. k. 5 C 373/95-255 a č. k. 5 C 373/95-258 z 11. novembra 2003 okresný súd priznal znalcom Ing. J. K., Ing. M. V., Ing. M. Č. a Ing. E. T. znalečné za vykonané znalecké dokazovanie.

Podaním z 21. novembra 2003 odporkyňa okresnému súdu zaslala požadované podklady (LV č. 3015, LV č. 12580 a list zo Správy katastra Prešov).

Pokynom z 20. januára 2004 nechal vo veci konajúci sudca opätovne doručiť uznesenie o znalečnom Ing. M. V.

Pojednávanie konané 4. februára 2004 okresný súd odročil na neurčito s tým, že uložil účastníkom konania povinnosť oznámiť okresnému súdu do 15. marca 2004, či nedošlo k uzavretiu mimosúdnej dohody.

Pokynom z 20. marca 2004 nechal vo veci konajúci sudca urgovať vrátenie doručenky od znalca Ing. M. V. a súčasne vyplatiť zostávajúcim trom znalcom znalečné.

V spisovom materiáli okresného súdu sa ďalej nachádzal list sťažovateľa adresovaný právnenému zástupcovi odporkyne, ktorý bol zaslaný na vedomie okresnému súdu. Podaním z 24. februára 2004 sa k návrhu dohody sťažovateľa vyjadrila odporkyňa.

Pokynom z 5. apríla 2004 nechal vo veci konajúci sudca vyzvať účastníkov konania, aby mu oznámili, či medzi nimi došlo k uzatvoreniu mimosúdnej dohody, a opätovne doručiť uznesenie o znalečnom Ing. M. V. Sťažovateľ okresnému súdu listom z 22. apríla 2004 oznámil, že k uzatvoreniu mimosúdnej dohody nedošlo. Právny zástupca odporkyne reagoval na výzvu okresného súdu podaním doručeným okresnému súdu 5. mája 2004.

Uznesením č. k. 5 C 373/95-303 zo 4. novembra 2004 okresný súd v predmetnej veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru oceňovania nehnuteľností Ing. I. I.

Podaním z 29. novembra 2004 právny zástupca odporkyne reagoval na uznesenie okresného súdu zo 4. novembra 2004.

Podľa záznamu o zložení z 27. decembra 2004 sťažovateľ zložil na účet okresného súdu preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Listom z 5. januára 2005 odporkyňa okresnému súdu oznámila, že nesúhlasí s posudzovaním „*vecí, na ktoré už bol raz vykonaný súdnoznalecký posudok ako ani s vykonaním znaleckého posudku a obhliadky na byt č. 3, B. a garáže č. 914, ktorá bola oznámená znalcom Ing. I.*“.

Znalec Ing. I. I. podaním z 18. januára 2001 požiadal okresný súd o zabezpečenie súčinnosti účastníkov konania za účelom vykonania ohliadky a vyhotovenia znaleckého posudku.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci, avšak po skutkovej stránke možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec skutkovo zložitú vyžadujúcu si vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania, ktoré môže spôsobiť predĺženie

konania najmä v prípade, ak zistenie skutkového stavu je závislé od vypočutia svedkov, zabezpečenia viacerých znaleckých posudkov a pod. Spomínaná skutková zložitosť veci však nemôže ospravedlniť obdobie nečinnosti okresného súdu v konaní o žalobe sťažovateľa a ani jeho neefektívny postup.

B) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd hodnotí ako súčinnosť, sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu a zúčastňoval sa jednotlivých pojednávaní. V správaní sťažovateľa teda ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu okresného súdu v predmetnom konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z období nečinnosti okresného súdu začalo 16. októbra 1996, keď bolo pojednávanie v predmetnej veci okresným súdom odročené na neurčito, a trvalo takmer dvanásť mesiacov, t. j. až do 2. októbra 1997, keď okresný súd uznesením č. k. 5 C 373/95-79 ustanovil v predmetnej veci znalca na vykonanie znaleckého dokazovania. Ďalšie desaťmesačné obdobie nečinnosti bolo ústavným súdom v rámci preskúmaného konania zistené v období od 3. marca 1999, keď okresný súd nechal zaslať účastníkom konania vyhotovený znalecký posudok č. 25/98, a trvalo až do 20. januára 2000, keď okresný súd uznesením č. k. 5 C 373/95-119 nariadil v predmetnej veci znalecké dokazovanie. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné priet'ahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdil, že „*neefektívnou činnosťou súdu, napr. postupným objednávaním znaleckých posudkov*“ došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd mal špecifikáciu vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov k dispozícii už v septembri 1996. Podľa zistenia ústavného súdu zabezpečovanie znaleckých posudkov

v predmetnej veci (vrátane opravy prvého z nich) trvalo okresnému súdu viac ako dvadsaťtri mesiacov a znalecké dokazovanie v predmetnej veci dosiaľ nie je skončené (uznesením č. k. 5 C 373/95-303 zo 4. novembra 2004 okresný súd nariadil ďalšie znalecké dokazovanie znalcom z odboru oceňovania nehnuteľností).

S ohľadom na uvedené ústavný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil aj skutočnosť, že v predmetnom konaní neexistovali prekážky, pre ktoré by nemohol okresný súd zabezpečovať súbežne viacero dôkazných prostriedkov (v tomto prípade znaleckých posudkov), a preto postup okresného súdu v preskúvanom konaní, ktorým zabezpečoval jednotlivé dôkazné prostriedky postupne, nemožno označiť za efektívny, t. j. prispievajúci k tomu, aby ochrana práv sťažovateľa ako účastníka konania bola rýchla a účinná.

Vzhľadom na stav konania prezentovaný urobenými procesnými úkonmi vo veci, dĺžku konania vo veci, ako aj doterajšiu judikatúru ústavného súdu, v ktorej vyslovil, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní (III. ÚS 14/2000), argumenty okresného súdu súvisiace s personálnymi problémami súdu ústavný súd nemohol akceptovať.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako deväť rokov a päť mesiacov. Z uvedenej doby takmer dvadsaťdva mesiacov (t. j. jeden rok a desať mesiacov) tvoria obdobia, v ktorých v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní.

S ohľadom na vyššie uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívny postup v predmetnom konaní nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako ani za primeranú vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk, ktoré odôvodnil okrem iného tým, že podľa jeho názoru: *„... doba 9 rokov, ktorá uplynula od podania žaloby a ktorá nepostačovala súdu na to, aby v tejto veci do dnešného dňa právoplatne rozhodol, je ničím neospravedliteľná a sama osebe je významným zásahom do základného práva na konanie bez zbytočných prietahov. 9 rokov žijem v pretrvávajúcom stave neistoty, nemám istotu či vysporiadanie BSM sa skončí ďalší rok alebo sa ďalej bude ťahať niekoľko rokov...“*

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 35 000 Sk. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku predmetného konania s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných prietahov v tomto konaní (dvadsaťdva

mesiacov), ako aj neefektívny postup okresného súdu v predmetnej veci a s tým spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 9 340 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal v súlade s ustanovením § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 1 ods. 3, § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceneľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a hodnota režijného paušálu 136 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 9 340 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnou zástupkyňou sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2005